ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (ένατο πενταμελές τμήμα

της 15ης Σεπτεμβρίου 2016*

«Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας — Περιοριστικά μέτρα λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία — Δέσμευση κεφαλαίων — Κατάλογος των προσώπων, οντοτήτων και φορέων επί των οποίων εφαρμόζεται η δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων — Εγγραφή του ονόματος του προσφεύγοντος — Δικαιώματα άμυνας — Υποχρέωση αιτιολόγησης — Νομική βάση — Δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας — Μη τήρηση των κριτηρίων εγγραφής στον κατάλογο — Πρόδηλη πλάνη εκτίμησης — Δικαίωμα της ιδιοκτησίας — Δικαίωμα στη φήμη»

Στην υπόθεση T-340/14,

Andriy Klyuyev, κάτοικος Ντονέτσκ (Ουκρανία), εκπροσωπούμενος από τους B. Kennelly, J. Pobjoy, barristers, R. Gherson και T. Garner, solicitors,

προσφεύγων,

κατά

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενου από τους Á. de Elera-San Miguel Hurtado και J.-P. Hix,

καθού,

υποστηριζόμενου από

την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**, εκπροσωπούμενη από την D. Gauci και τον T. Scharf,

παρεμβαίνουσα,

με αντικείμενο προσφυγή δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, με κύριο αίτημα να ακυρωθούν, αφενός, η απόφαση 2014/119/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων εν όψει της κατάστασης στην Ουκρανία (ΕΕ 2014, L 66, σ. 26), και ο κανονισμός (ΕΕ) 208/2014 του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων ενόψει της κατάστασης στην Ουκρανία (ΕΕ 2014, L 66, σ. 1), και, αφετέρου, η απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2015/364 του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2015, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/119 (ΕΕ 2015, L 62, σ. 25), και ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/357 του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2015, περί εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 208/2014 (ΕΕ 2015, L 62, σ. 1), στο μέτρο που το όνομα του προσφεύγοντος καταχωρίστηκε ή διατηρήθηκε στον κατάλογο των προσώπων, οντοτήτων και φορέων επί των οποίων εφαρμόζονται τα οικεία περιοριστικά μέτρα, και με επικουρικό αίτημα να κηρυχθεί μη εφαρμοστέο στον προσφεύγοντα το άρθρο 1, παράγραφος 1, της απόφασης 2014/119, όπως τροποποιήθηκε με

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2015/143 του Συμβουλίου, της 29ης Ιανουαρίου 2015 (ΕΕ 2015, L 24, σ. 16), καθώς και το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 208/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/138 του Συμβουλίου, της 29ης Ιανουαρίου 2015 (ΕΕ 2015, L 24, σ. 1),

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο πενταμελές τμήμα),

συγκείμενο από τους G. Berardis (εισηγητή), πρόεδρο, O. Czúcz, I. Pelikánová, A. Popescu και E. Buttigieg, δικαστές,

γραμματέας: G. Predonzani, υπάλληλος διοίκησης,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησης της 29ης Απριλίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Ο προσφεύγων, Andriy Klyuyev, είναι ο πρώην επικεφαλής του γραφείου του προέδρου της Ουκρανίας.

2 Η υπό κρίση υπόθεση εντάσσεται στο πλαίσιο των περιοριστικών μέτρων που ελήφθησαν λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία κατόπιν της καταστολής των διαδηλώσεων στην πλατεία Ανεξαρτησίας του Κιέβου (Ουκρανία) τον Φεβρουάριο του 2014.

3 Στις 5 Μαρτίου 2014 το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε, βάσει του άρθρου 29 ΣΕΕ, την απόφαση 2014/119/ΚΕΠΠΑ, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων εν όψει της κατάστασης στην Ουκρανία (ΕΕ 2014, L 66, σ. 26). Την ίδια ημερομηνία, το Συμβούλιο εξέδωσε, βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, τον κανονισμό (ΕΕ) 208/2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων λόγω της κατάστασης στην Ουκρανία (ΕΕ 2014, L 66, σ. 1).

4 Η αιτιολογική σκέψη 2 της απόφασης 2014/119 διευκρινίζει:

«Στις 3 Μαρτίου 2014, το Συμβούλιο αποφάσισε να εστιάσει τα περιοριστικά μέτρα στη δέσμευση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων προσώπων που έχουν οριστεί ως υπεύθυνα για την κατάχρηση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων και προσώπων υπεύθυνων για παραβιάσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων, με σκοπό την παγίωση και την υποστήριξη του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Ουκρανία.»

5 Το άρθρο 1, παράγραφοι 1 και 2, της απόφασης 2014/119 προβλέπει τα εξής:

«1. Δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και όλοι οι οικονομικοί πόροι που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο προσώπων που έχουν αναγνωριστεί ως υπεύθυνα για την κατάχρηση [υπεξαίρεση] ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων και προσώπων υπεύθυνων για παραβιάσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων, καθώς και φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που συνδέονται με αυτά, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα.

2. Απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, οντότητες ή φορείς που απαριθμούνται στο παράρτημα ή προς όφελος αυτών.»

6 Η λεπτομερής διαδικασία της δέσμευσης αυτής ορίζεται με τις επόμενες παραγράφους του ίδιου άρθρου.

7 Σύμφωνα με την απόφαση 2014/119, ο κανονισμός 208/2014 επιβάλλει τη λήψη μέτρων δέσμευσης κεφαλαίων και ορίζει τη λεπτομερή διαδικασία της δέσμευσης αυτής χρησιμοποιώντας, κατ' ουσίαν, διατύπωση πανομοιότυπη με εκείνη της ως άνω απόφασης.

8 Τα ονόματα των προσώπων τα οποία αφορά η απόφαση 2014/119 και ο κανονισμός 208/2014 (στο εξής, από κοινού: πράξεις του Μαρτίου του 2014) περιλαμβάνονται σε πανομοιότυπο κατάλογο συνημμένο στο παράρτημα της απόφασης 2014/119 και στο παράρτημα I του εν λόγω κανονισμού (στο εξής: κατάλογος) ο οποίος περιέχει, μεταξύ άλλων, την αιτιολογία της καταχώρισής τους.

9 Το όνομα του προσφεύγοντος περιελήφθη στον κατάλογο με τα αναγνωριστικά στοιχεία «πρώην επικεφαλής του Γραφείου του Προέδρου της Ουκρανίας» και την εξής αιτιολογία:

«Πρόσωπο για το οποίο έχει κινηθεί ποινική διαδικασία σχετικά με τη διερεύνηση εγκλημάτων, σε σχέση με την υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων και την παράνομη μεταφορά τους εκτός Ουκρανίας.»

10 Στις 6 Μαρτίου 2014, το Συμβούλιο δημοσίευσε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ανακοίνωση προς τα πρόσωπα στα οποία επιβάλλονται τα περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στις πράξεις του Μαρτίου του 2014 (ΕΕ 2014, C 66, σ. 1). Κατά την ανακοίνωση αυτή, «τα εν λόγω πρόσωπα δύνανται να υποβάλουν στο Συμβούλιο αίτηση επανεξέτασης της απόφασης υπαγωγής τους στον κατάλογο, […] μαζί με τα σχετικά δικαιολογητικά έγγραφα […]».

11 Με ανταλλαγές αλληλογραφίας κατά τη διάρκεια του 2014, ο προσφεύγων αμφισβήτησε το βάσιμο της καταχώρισης του ονόματός του στον κατάλογο και ζήτησε από το Συμβούλιο να προβεί σε επανεξέταση. Ζήτησε, επίσης, να του παρασχεθεί πρόσβαση στις πληροφορίες και στα αποδεικτικά στοιχεία που τεκμηριώνουν την εν λόγω καταχώριση.

12 Το Συμβούλιο απάντησε στην αίτηση επανεξέτασης του προσφεύγοντος. Υποστήριξε ότι, κατά την άποψή του, τα εις βάρος του προσφεύγοντος περιοριστικά μέτρα εξακολουθούσαν να είναι δικαιολογημένα για τους λόγους που εκτέθηκαν με την αιτιολογία των πράξεων του Μαρτίου του 2014. Όσον αφορά την αίτηση του προσφεύγοντος για τη χορήγηση πρόσβασης στον φάκελο, το Συμβούλιο του γνωστοποίησε διάφορα έγγραφα περιλαμβανόμενα στον φάκελό του, στα οποία συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων και ορισμένα έγγραφα των ουκρανικών αρχών με ημερομηνία 3 Μαρτίου 2014 (στο εξής: έγγραφο της 3ης Μαρτίου 2014), 8 Ιουλίου 2014 και 10 Οκτωβρίου 2014 (στο εξής: έγγραφο της 10ης Οκτωβρίου 2014).

13 Στις 29 Ιανουαρίου 2015, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2015/143, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/119 (ΕΕ 2015, L 24, σ. 16), και τον κανονισμό (ΕΕ) 2015/138, για την τροποποίηση του κανονισμού 208/2014 (ΕΕ 2015, L 24, σ. 1) (στο εξής, από κοινού: πράξεις του Ιανουαρίου του 2015).

14 Η απόφαση 2015/143 εξειδίκευσε, από 31ης Ιανουαρίου 2015, τα ισχύοντα κριτήρια δέσμευσης των περιουσιακών στοιχείων των θιγόμενων προσώπων. Ειδικότερα, το άρθρο 1, παράγραφος 1, της απόφασης 2014/119 αντικαταστάθηκε από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και όλοι οι οικονομικοί πόροι που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο προσώπων που έχουν ταυτοποιηθεί ως υπεύθυνα για την υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων και προσώπων υπεύθυνων για παραβιάσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων, καθώς και φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που συνδέονται με αυτά, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα.

Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, στα πρόσωπα που έχουν ταυτοποιηθεί ως υπεύθυνα για την υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων συγκαταλέγονται και πρόσωπα για τα οποία οι ουκρανικές αρχές διεξάγουν έρευνες για:

α) υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων ή στοιχείων ενεργητικού ή συνέργεια, ή

β) κατάχρηση εξουσίας από μέρους κρατικού λειτουργού με σκοπό την εξασφάλιση οφέλους για τον ίδιο/α ή τρίτους, προκαλώντας έτσι ζημία στα ουκρανικά δημόσια κεφάλαια ή στοιχεία του ενεργητικού, ή για συνέργεια.»

15 Ο κανονισμός 2015/138 τροποποίησε τον κανονισμό 208/2014 σύμφωνα με την απόφαση 2015/143.

16 Με έγγραφο της 2ας Φεβρουαρίου 2015, το Συμβούλιο ενημέρωσε τον προσφεύγοντα για την πρόθεσή του να διατηρήσει τα εις βάρος του περιοριστικά μέτρα και του κοινοποίησε έγγραφο των ουκρανικών αρχών με ημερομηνία 30 Δεκεμβρίου 2014 (στο εξής: έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014), γνωστοποιώντας του ότι έχει τη δυνατότητα να υποβάλει συναφώς παρατηρήσεις. Με έγγραφο της 17ης Φεβρουαρίου 2015, ο προσφεύγων ζήτησε από το Συμβούλιο να επανεξετάσει τη θέση του και να του παράσχει τα τυχόν πρόσθετα στοιχεία που δικαιολογούσαν τη θέση αυτή.

17 Στις 5 Μαρτίου 2015, το Συμβούλιο εξέδωσε τη θέση (ΚΕΠΠΑ) 2015/364, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/119 (ΕΕ 2015, L 62, σ. 25) και τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2015/357, περί εφαρμογής του κανονισμού 208/2014 (ΕΕ 2015, L 62, σ. 1) (στο εξής, από κοινού: πράξεις του Μαρτίου του 2015).

18 Η απόφαση 2015/364 τροποποίησε το άρθρο 5 της απόφασης 2014/119, παρατείνοντας τα περιοριστικά μέτρα, όσον αφορά τον προσφεύγοντα, μέχρι τις 6 Μαρτίου 2016. Κατά συνέπεια, η απόφαση 2015/364 και ο εκτελεστικός κανονισμός 2015/357 αντικατέστησαν τον κατάλογο.

19 Κατόπιν των τροποποιήσεων αυτών, το όνομα του προσφεύγοντος διατηρήθηκε στον κατάλογο με τα αναγνωριστικά στοιχεία «πρώην επικεφαλής του γραφείου του προέδρου της Ουκρανίας» και την ακόλουθη νέα αιτιολογία:

«Πρόσωπο για το οποίο έχει κινηθεί ποινική διαδικασία από τις αρχές της Ουκρανίας για κατάχρηση δημόσιων κονδυλίων ή περιουσιακών στοιχείων και σε σχέση με την κατάχρηση αξιώματος από δημόσιο αξιωματούχο προκειμένου να παρασχεθεί αδικαιολόγητο πλεονέκτημα για τον εαυτό του ή για τρίτο, προκαλώντας επομένως ζημία στον κρατικό προϋπολογισμό ή σε περιουσιακά στοιχεία της Ουκρανίας.»

20 Η απόφαση 2014/119 και ο κανονισμός 208/2014 τροποποιήθηκαν για τελευταία φορά, αντιστοίχως, με την απόφαση (ΚΕΠΠΑ) 2016/318 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2016, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/119 (ΕΕ 2016, L 60, σ. 76), και με τον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2016/311 του Συμβουλίου, της 4ης Μαρτίου 2016, για την εφαρμογή του κανονισμού 208/2014 (ΕΕ 2016, L 60, σ. 1).

21 Η απόφαση 2016/318 τροποποίησε το άρθρο 5 της απόφασης 2014/119, παρατείνοντας τα περιοριστικά μέτρα, όσον αφορά τον προσφεύγοντα, μέχρι τις 6 Μαρτίου 2017.

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

22 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 15 Μαΐου 2014, ο προσφεύγων άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

23 Στις 12 Αυγούστου 2014 το Συμβούλιο κατέθεσε υπόμνημα αντίκρουσης. Την ίδια ημέρα υπέβαλε αίτηση εμπιστευτικής μεταχείρισης ζητώντας να μη συμπεριληφθεί το περιεχόμενο ενός παραρτήματος στα έγγραφα της υπόθεσης αυτής στα οποία έχει πρόσβαση το κοινό.

24 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 18 Σεπτεμβρίου 2014, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ζήτησε να παρέμβει στην παρούσα δίκη υπέρ του Συμβουλίου. Με διάταξη της 6ης Νοεμβρίου 2014, ο πρόεδρος του ενάτου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου επέτρεψε την εν λόγω παρέμβαση. Με έγγραφο που κατέθεσε στις 17 Δεκεμβρίου 2014, η Επιτροπή παραιτήθηκε από την κατάθεση υπομνήματος παρέμβασης.

25 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 30 Σεπτεμβρίου 2014, η Ουκρανία ζήτησε να παρέμβει στην παρούσα δίκη προς στήριξη των αιτημάτων του Συμβουλίου. Με έγγραφο που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 24 Δεκεμβρίου 2014, η Ουκρανία γνωστοποίησε στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραιτείται από την αίτησή της παρέμβασης. Ως εκ τούτου, με διάταξη της 11ης Μαρτίου 2015, ο πρόεδρος του ένατου τμήματος του Γενικού Δικαστηρίου αποφάσισε τη διαγραφή της Ουκρανίας ως παρεμβαίνουσας.

26 Τα υπομνήματα απάντησης και ανταπάντησης κατατέθηκαν από τον μεν προσφεύγοντα στις 31 Οκτωβρίου 2014, από το δε Συμβούλιο στις 18 Δεκεμβρίου 2014. Την ίδια ημέρα, το Συμβούλιο υπέβαλε αίτηση εμπιστευτικής μεταχείρισης ζητώντας να μη συμπεριληφθεί το περιεχόμενο ενός παραρτήματος στα έγγραφα της υπόθεσης αυτής στα οποία έχει πρόσβαση το κοινό.

27 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 15 Μαΐου 2015, ο προσφεύγων προσάρμοσε τα αιτήματά του, ώστε με αυτά να ζητείται επιπλέον η ακύρωση της απόφασης 2015/364 και του εκτελεστικού κανονισμού 2015/357, στο μέτρο που οι πράξεις αυτές τον αφορούν. Το Συμβούλιο υπέβαλε τις παρατηρήσεις του εντός της ταχθείσας προθεσμίας. Στις 14 Σεπτεμβρίου 2015, ο προσφεύγων υπέβαλε επίσης αίτηση εμπιστευτικής μεταχείρισης ζητώντας να μη συμπεριληφθεί το περιεχόμενο ορισμένων παραρτημάτων στα έγγραφα της υπόθεσης αυτής στα οποία έχει πρόσβαση το κοινό.

28 Κατόπιν πρότασης του ένατου τμήματος, το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 28 του Κανονισμού Διαδικασίας του, να παραπέμψει την υπόθεση ενώπιον πενταμελούς τμήματος.

29 Κατόπιν εισήγησης του εισηγητή δικαστή, το Γενικό Δικαστήριο (ένατο πενταμελές τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία.

30 Οι διάδικοι αγόρευσαν και απάντησαν στις ερωτήσεις που τους έθεσε το Γενικό Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 27ης Απριλίου 2016.

31 Ο προσφεύγων ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να ακυρώσει, πρώτον, την απόφαση 2014/119 και τον κανονισμό 208/2014 και, δεύτερον, την απόφαση 2015/364 και τον εκτελεστικό κανονισμό 2015/357, στο μέτρο που τον αφορούν,

— επικουρικώς, να διαπιστώσει ότι δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωσή του το άρθρο 1, παράγραφος 1, της απόφασης 2014/119, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2015/143, καθώς και το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού 208/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2015/138,

— να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

32 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

— να απορρίψει την προσφυγή,

— επικουρικώς, σε περίπτωση μερικής ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2014, να διατάξει την εις βάρος του προσφεύγοντος διατήρηση των αποτελεσμάτων της απόφασης 2014/119, μέχρις ότου αρχίσει να παράγει αποτελέσματα η μερική ακύρωση του κανονισμού 208/2014 και, σε περίπτωση μερικής ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2015, να διατάξει την εις βάρος του προσφεύγοντος διατήρηση των αποτελεσμάτων της απόφασης 2014/119, όπως τροποποιήθηκε, μέχρις ότου αρχίσει να παράγει αποτελέσματα η μερική ακύρωση του κανονισμού 208/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό 2015/357,

— να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί των αιτημάτων ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2014, κατά την αρχική τους διατύπωση, στο μέτρο που αφορούν τον προσφεύγοντα

33 Προς στήριξη των αιτημάτων της προσφυγής του για την ακύρωση των πράξεων του Μαρτίου του 2014 κατά την αρχική τους διατύπωση, ο προσφεύγων προβάλλει έξι λόγους. Ο πρώτος λόγος αντλείται από έλλειψη νομικής βάσης. Ο δεύτερος λόγος αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Ο τρίτος λόγος αντλείται από έλλειψη αιτιολογίας. Ο τέταρτος λόγος αντλείται από προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας και του δικαιώματος στη φήμη. Ο πέμπτος λόγος αντλείται από πλάνη περί τα πράγματα και από πρόδηλη πλάνη εκτίμησης. Ο έκτος λόγος αντλείται από έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων.

34 Με τον πέμπτο και τον έκτο λόγο, οι οποίοι πρέπει να εξεταστούν πρώτοι κατά σειρά, ο προσφεύγων υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι η απόφαση να του επιβληθούν περιοριστικά μέτρα δεν στηρίχθηκε σε αρκούντως στέρεα πραγματική βάση, και επομένως το Συμβούλιο υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτίμησης.

35 Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το έγγραφο της 3ης Μαρτίου 2014 επισήμαινε ότι βρισκόταν σε εξέλιξη διαδικασία σχετικά με τη συμμετοχή του προσφεύγοντος σε υπεξαίρεση σημαντικών ποσών κρατικών κεφαλαίων και την παράνομη μεταφορά τους εκτός Ουκρανίας, όπερ αντιστοιχεί στην αιτιολογία η οποία περιλαμβάνεται στις πράξεις του Μαρτίου του 2014. Εκτός αυτού, το έγγραφο της 8ης Ιουλίου 2014 (βλ. σκέψη 12 ανωτέρω) επιβεβαιώνει ότι στην Ουκρανία είχε κινηθεί προκαταρκτική έρευνα σχετικά με τον προσφεύγοντα, ως προς τον οποίο υπήρχαν υπόνοιες, μεταξύ άλλων, ότι είχε υπεξαιρέσει σημαντικά ποσά κρατικών κεφαλαίων.

36 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, μολονότι το Συμβούλιο διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια ως προς τα γενικά κριτήρια που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τη λήψη περιοριστικών μέτρων, η αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου που κατοχυρώνει το άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλει, στο πλαίσιο του ελέγχου της νομιμότητας των λόγων στους οποίους στηρίζεται η απόφαση περί εγγραφής ή διατήρησης του ονόματος συγκεκριμένου προσώπου στον κατάλογο των προσώπων που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα, ο δικαστής της Ευρωπαϊκής Ένωσης να βεβαιώνεται ότι η εν λόγω απόφαση, η οποία έχει ατομικό χαρακτήρα για το πρόσωπο αυτό, στηρίζεται σε αρκούντως στέρεα πραγματική βάση. Τούτο προϋποθέτει έλεγχο των πραγματικών περιστατικών που παρατίθενται στην αιτιολογία της εν λόγω απόφασης, ούτως ώστε, κατά τον δικαστικό έλεγχο, να μην εκτιμάται απλώς η αφηρημένη πιθανολόγηση των προβαλλομένων λόγων, αλλά να εξετάζεται εάν οι λόγοι αυτοί ή, τουλάχιστον, ένας εξ αυτών που θεωρείται επαρκής για να στηρίξει την εν λόγω απόφαση, είναι τεκμηριωμένοι

κατά τρόπο αρκούντως ακριβή και συγκεκριμένο (βλ., συναφώς, απόφαση της 21ης Απριλίου 2015, Anbouba κατά Συμβουλίου, C-605/13 P, EU:C:2015:248, σκέψεις 41 και 45 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

37 Εν προκειμένω, το κριτήριο του άρθρου 1, παράγραφος 1, της απόφασης 2014/119 ορίζει ότι περιοριστικά μέτρα λαμβάνονται σε βάρος προσώπων που έχουν αναγνωριστεί ως υπεύθυνα για υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων. Εξάλλου, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 2 της εν λόγω απόφασης, το Συμβούλιο έλαβε τα μέτρα αυτά «με σκοπό την παγίωση και την υποστήριξη του κράτους δικαίου [...] στην Ουκρανία».

38 Το όνομα του προσφεύγοντος καταχωρίστηκε στον κατάλογο με την αιτιολογία ότι είναι «[π]ρόσωπο για το οποίο έχει κινηθεί ποινική διαδικασία σχετικά με τη διερεύνηση εγκλημάτων, σε σχέση με την υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων και την παράνομη μεταφορά τους εκτός Ουκρανίας».

39 Προς στήριξη της αιτιολογίας εγγραφής του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο, το Συμβούλιο επικαλείται το έγγραφο της 3ης Μαρτίου 2014. Στο πρώτο μέρος του εγγράφου αυτού διευκρινίζεται ότι οι «ουκρανικές υπηρεσίες επιβολής του νόμου» κίνησαν ορισμένες ποινικές διαδικασίες προκειμένου να διερευνήσουν αξιόποινες πράξεις τελεσθείσες από πρώην υψηλόβαθμους δημοσίους υπαλλήλους, στους οποίους συγκαταλέγεται και ο προσφεύγων. Σε άλλο σημείο του εγγράφου διευκρινίζεται –κατά τρόπο γενικό– ότι από την εν λόγω έρευνα «κατέστη δυνατό να αποδειχθεί η υπεξαίρεση σημαντικών ποσών κρατικών κεφαλαίων και η παράνομη στη συνέχεια μεταφορά τους εκτός Ουκρανίας».

40 Δεν αμφισβητείται ότι μόνον επ' αυτής της βάσης ταυτοποιήθηκε ο προσφεύγων ως «υπεύθυνος [υπεξαίρεσης] ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, της απόφασης 2014/119. Πράγματι, το έγγραφο της 3ης Μαρτίου 2014 συνιστά, μεταξύ των αποδεικτικών στοιχείων τα οποία προσκόμισε το Συμβούλιο κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας, το μοναδικό έγγραφο που είναι προγενέστερο των πράξεων του Μαρτίου του 2014 και, ως εκ τούτου, η νομιμότητα των εν λόγω πράξεων πρέπει να εκτιμηθεί μόνον υπό το πρίσμα του αποδεικτικού αυτού στοιχείου.

41 Πρέπει να γίνει δεκτό ότι, μολονότι προέρχεται από ανώτατο δικαιοδοτικό όργανο τρίτου κράτους, το έγγραφο αυτό περιέχει απλώς μια γενική και αόριστη επισήμανση που συνδέει το όνομα του προσφεύγοντος, μεταξύ άλλων πρώην υψηλόβαθμων δημοσίων υπαλλήλων, με έρευνα η οποία φέρεται κατ' ουσίαν ότι απέδειξε τη διάπραξη υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων. Το έγγραφο δεν παρέχει καμία διευκρίνιση ούτε ως προς την απόδειξη των πραγματικών περιστατικών τα οποία ελέγχονταν με τη διεξαγόμενη από τις ουκρανικές αρχές έρευνα, αλλά ούτε, κατά μείζονα λόγο, ως προς την, έστω και τεκμαιρόμενη, ατομική ευθύνη του προσφεύγοντος σε σχέση με αυτά (βλ., συναφώς, απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 2016, Azarov κατά Συμβουλίου, T-332/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:48, σκέψη 46· βλ. επίσης, κατ' αναλογίαν, απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 2015, Portnov Azarov κατά Συμβουλίου, T-290/14, EU:T:2015:806, σκέψεις 43 και 44).

42 Επισημαίνεται ακόμα ότι, αντιθέτως προς την υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου (T-256/11, EU:T:2014:93, σκέψεις 57 έως 61), επικυρωθείσα κατ' αναίρεση με την απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου (C-220/14 P, EU:C:2015:147), αποφάσεις τις οποίες επικαλείται το Συμβούλιο, στην υπό κρίση υπόθεση, αφενός, το θεσμικό αυτό όργανο δεν διέθετε πληροφορίες όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά ή τις συμπεριφορές που προσάπτουν ειδικώς στον προσφεύγοντα οι ουκρανικές αρχές και, αφετέρου, το έγγραφο της 3ης Μαρτίου 2014, ακόμη και αν εξεταστεί στο πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται, δεν μπορεί να αποτελέσει αρκούντως στέρεα πραγματική βάση, κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται με τη σκέψη 36 ανωτέρω, για την καταχώριση του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο με την αιτιολογία ότι ταυτοποιήθηκε «ως υπεύθυνος» για υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων (βλ., συναφώς, απόφαση της 26ης Οκτωβρίου 2015, Portnov κατά Συμβουλίου, T-290/14, EU:T:2015:806, σκέψεις 46 έως 48).

43 Ανεξαρτήτως του σταδίου στο οποίο βρισκόταν η διαδικασία που φέρεται να είχε κινηθεί κατά του προσφεύγοντος, το Συμβούλιο δεν μπορούσε να λάβει περιοριστικά μέτρα σε βάρος του χωρίς να γνωρίζει τα πραγματικά περιστατικά της υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων που του προσήπταν ειδικώς οι ουκρανικές αρχές. Συγκεκριμένα, μόνον εφόσον γνώριζε τα περιστατικά αυτά θα ήταν το Συμβούλιο σε θέση να αποδείξει ότι αυτά μπορούσαν, αφενός, να χαρακτηριστούν ως υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων και, αφετέρου, να υπονομεύσουν το κράτος δικαίου στην Ουκρανία, η παγίωση και η υποστήριξη του οποίου αποτελούν, όπως υπομνήσθηκε με τη σκέψη 37 ανωτέρω, τον σκοπό που επιδιώκει η λήψη των επίμαχων περιοριστικών μέτρων (αποφάσεις της 28ης Ιανουαρίου 2016, Klyuyev κατά Συμβουλίου, T-341/14, EU:T:2016:47, σκέψη 50, και της 28ης Ιανουαρίου 2016, Azarov κατά Συμβουλίου, T-331/14, EU:T:2016:49, σκέψη 55).

44 Εξάλλου, στην αρμόδια αρχή της Ένωσης εναπόκειται, σε περίπτωση αμφισβήτησης, να αποδείξει το βάσιμο της αιτιολογίας που ελήφθη υπόψη κατά του οικείου προσώπου, και όχι στο πρόσωπο αυτό να προσκομίσει την αντίθετη απόδειξη του αβασίμου της αιτιολογίας αυτής (αποφάσεις της 18ης Ιουλίου 2013, Επιτροπή κ.λπ. κατά Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψεις 120 και 121, και της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Fulmen και Mahmoudian, C-280/12 P, EU:C:2013:775, σκέψεις 65 και 66).

45 Κατόπιν των προεκτεθέντων, συνάγεται ότι η εγγραφή του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο δεν στηρίζεται σε αρκούντως στέρεα πραγματική βάση η οποία να πληροί τα κριτήρια εγγραφής στον κατάλογο των προσώπων επί των οποίων επιβάλλονται τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα που καθορίζονται με την απόφαση 2014/119.

46 Επιπλέον, διαπιστώνεται ότι η παρανομία αυτή εξακολούθησε μέχρι τη θέση σε ισχύ των πράξεων του Μαρτίου του 2015, οι οποίες αντικατέστησαν τον κατάλογο και τροποποίησαν την αιτιολογία εγγραφής του προσφεύγοντος.

47 Υπό το πρίσμα του συμπεράσματος αυτού, δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο επί του επιχειρήματος του προσφεύγοντος ότι πρέπει να κηρυχθεί παράνομη η εγγραφή του ονόματός του στον κατάλογο με τις πράξεις του Μαρτίου του 2014 για την περίοδο από τις 31 Ιανουαρίου 2015 έως τις 6 Μαρτίου 2015, δηλαδή από την ημερομηνία θέσης σε ισχύ των πράξεων του Ιανουαρίου του 2015 και μέχρι την ημερομηνία θέσης σε ισχύ των πράξεων του Μαρτίου του 2015. Λαμβανομένης υπόψη της ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2014, στο μέτρο που αφορούν τον προσφεύγοντα, ο τελευταίος λογίζεται ότι δεν υπέκειτο στα περιοριστικά μέτρα κατά την εν λόγω περίοδο.

48 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνουν δεκτοί ο πέμπτος και ο έκτος λόγος, εξεταζόμενοι από κοινού, και να ακυρωθεί η απόφαση 2014/119 κατά την αρχική της διατύπωση, στο μέτρο που αφορά τον προσφεύγοντα, χωρίς να παρίσταται ανάγκη να αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο επί των λοιπών λόγων.

49 Επιπλέον, ως αποτέλεσμα της ακύρωσης της απόφασης 2014/119, πρέπει να ακυρωθεί και ο κανονισμός 208/2014, κατά την αρχική του διατύπωση, στο μέτρο που αφορά τον προσφεύγοντα, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 215, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ, ο κανονισμός αυτός προϋποθέτει την ύπαρξη απόφασης εκδοθείσας σύμφωνα με το κεφάλαιο 2 του τίτλου V της Συνθήκης ΕΕ.

Επί των αιτημάτων ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2014, όπως τροποποιήθηκαν με τις πράξεις του Ιανουαρίου και του Μαρτίου του 2015, στο μέτρο που αφορούν τον προσφεύγοντα

50 Με το υπόμνημα προσαρμογής των αιτημάτων του, ο προσφεύγων ζήτησε τη διεύρυνση του αντικειμένου της προσφυγής του ακυρώσεως ώστε τα αιτήματά της να καλύπτουν και την ακύρωση των πράξεων του Μαρτίου του 2015, στο μέτρο που τον αφορούν.

51 Προς στήριξη του αιτήματος ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2014, όπως αυτές τροποποιήθηκαν με τις πράξεις του Ιανουαρίου και του Μαρτίου του 2015, ο προσφεύγων προβάλλει επτά λόγους. Ο πρώτος λόγος αντλείται από έλλειψη νομικής βάσης. Ο δεύτερος λόγος αντλείται από μη τήρηση των κριτηρίων εγγραφής στον κατάλογο. Ο τρίτος λόγος αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Ο τέταρτος λόγος αντλείται από έλλειψη αιτιολογίας. Ο πέμπτος λόγος αντλείται από προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας και του δικαιώματος στη φήμη. Ο έκτος λόγος αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτίμησης και ο έβδομος λόγος αντλείται από έλλειψη νομιμότητας των κριτηρίων εγγραφής.

52 Πρέπει να εξεταστεί, πρώτον, ο τρίτος λόγος, δεύτερον, ο τέταρτος λόγος, τρίτον, ο πρώτος και ο έβδομος λόγος από κοινού, τέταρτον, ο δεύτερος και ο έκτος λόγος από κοινού, και, τέλος, ο πέμπτος λόγος.

Επί του τρίτου λόγου, ο οποίος αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας

53 Με τον τρίτο λόγο, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι προσβλήθηκαν τα δικαιώματά του άμυνας και το δικαίωμά του σε αποτελεσματική δικαστική προστασία, για τον λόγο ότι το Συμβούλιο, αφενός, δεν προσκόμισε αποδεικτικά και πληροφοριακά στοιχεία προς στήριξη της εγγραφής του προσφεύγοντος και, αφετέρου, δεν προέβη σε επιμελή και αμερόληπτο έλεγχο των επιχειρημάτων σχετικά με την εν λόγω εγγραφή υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων που διατύπωσε ο προσφεύγων με το από 17 Φεβρουαρίου 2015 έγγραφό του.

54 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, αντικρούει τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος.

55 Υπενθυμίζεται εκ προοιμίου ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, ο οποίος, δυνάμει της Συνθήκης ΕΕ, έχει το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες, περιλαμβάνει το δικαίωμα ακρόασης και το δικαίωμα πρόσβασης στον φάκελο, ενώ το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, επιβάλλει να είναι ο ενδιαφερόμενος σε θέση να γνωρίζει τους λόγους στους οποίους στηρίζεται η απόφαση που τον αφορά (βλ., συναφώς, απόφαση της 18ης Ιουλίου 2013, Επιτροπή κ.λπ. κατά Kadi, C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψεις 98 έως 100).

56 Επομένως, στο πλαίσιο έκδοσης απόφασης με την οποία διατηρείται η εγγραφή του ονόματος προσώπου, οντότητας ή φορέα σε κατάλογο προσώπων, οντοτήτων και φορέων επί των οποίων εφαρμόζονται περιοριστικά μέτρα, το Συμβούλιο πρέπει να σεβαστεί το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του εν λόγω προσώπου, οντότητας ή οργανισμού όταν, με την απόφαση περί διατήρησης της εγγραφής στον κατάλογο, λαμβάνει υπόψη εις βάρος του νέα στοιχεία, δηλαδή στοιχεία μη περιλαμβανόμενα στην αρχική απόφαση περί εγγραφής στον οικείο κατάλογο (απόφαση της 4ης Ιουνίου 2014, Sina Bank κατά Συμβουλίου, T-67/12, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:348, σκέψη 68 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία· βλ., συναφώς, απόφαση της 21ης Δεκεμβρίου 2011, Γαλλία κατά People's Mojahedin Organization of Iran, C-27/09 P, EU:C:2011:853, σκέψη 62).

57 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι η διατήρηση του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο μετά την έκδοση των πράξεων του Μαρτίου του 2015 στηρίζεται αποκλειστικά στο έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014.

58 Συναφώς, υπενθυμίζεται επίσης ότι, προτού εκδώσει την απόφαση περί διατήρησης του ονόματός του στον κατάλογο, το Συμβούλιο κοινοποίησε στον προσφεύγοντα το έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014 (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω). Επιπλέον, με έγγραφο της 2ας Φεβρουαρίου 2015, το Συμβούλιο ενημέρωσε

τον προσφεύγοντα για την πρόθεσή του να διατηρήσει τα εις βάρος του περιοριστικά μέτρα, γνωστοποιώντας του ότι έχει τη δυνατότητα να υποβάλει συναφώς παρατηρήσεις (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω).

59 Ως εκ τούτου, ο προσφεύγων είχε πρόσβαση στα πληροφοριακά και αποδεικτικά στοιχεία βάσει των οποίων το Συμβούλιο δικαιολόγησε τη διατήρηση των εις βάρος του περιοριστικών μέτρων και μπόρεσε να υποβάλει εγκαίρως σχετικές παρατηρήσεις (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω).

60 Εκτός αυτού, ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι οι προβαλλόμενες δυσχέρειες όσον αφορά τις παρασχεθείσες πληροφορίες και την προθεσμία απάντησης στους ισχυρισμούς του Συμβουλίου τον εμπόδισαν να προσαρμόσει εγκαίρως τα αιτήματά του ή να αναπτύξει υπερασπιστικά επιχειρήματα.

61 Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η κοινοποίηση των αποδεικτικών στοιχείων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας υπήρξε επαρκής για την εξασφάλιση της άσκησης των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας του προσφεύγοντος.

62 Κατά συνέπεια, ο τρίτος λόγος πρέπει να απορριφθεί.

Επί του τέταρτου λόγου, ο οποίος αντλείται από παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης

63 Με τον τέταρτο λόγο, ο προσφεύγων υποστηρίζει, πρώτον, ότι η αιτιολογία για τη διατήρηση του ονόματός του στον κατάλογο δεν διευκρινίζει τη φύση ή το αντικείμενο της οικείας ποινικής διαδικασίας, ούτε υπό ποια έννοια η διαδικασία αυτή αφορά υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων ή περιουσιακών στοιχείων ή κατάχρηση εξουσίας από δημόσιο αξιωματούχο· δεύτερον, ότι με την επίμαχη αιτιολογία το Συμβούλιο αρκείται να επαναλάβει το γράμμα των κριτηρίων εγγραφής που θέτουν η απόφαση και ο κανονισμός· τρίτον, ότι ούτε το έγγραφο του Συμβουλίου της 2ας Φεβρουαρίου 2015, ούτε το έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014, αλλά ούτε και το έγγραφο του Συμβουλίου της 6ης Μαρτίου 2015 δύνανται να θεραπεύσουν το ελάττωμα αυτό και, τέταρτον, ότι η έλλειψη αιτιολογίας είναι ιδιαιτέρως σοβαρή λαμβανομένων υπόψη των αιτιάσεων που προέβαλε ο προσφεύγων κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, της μεγάλης προθεσμίας την οποία είχε στη διάθεσή του το Συμβούλιο από την αρχική εγγραφή του ονόματος του προσφεύγοντος προκειμένου να διατυπώσει αιτιολογία και της παντελούς απουσίας επείγοντος χαρακτήρα ή κινδύνου εκποίησης των περιουσιακών στοιχείων, δεδομένων ότι τα περιουσιακά στοιχεία του προσφεύγοντος ήταν ήδη δεσμευμένα.

64 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, αντικρούει τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος.

65 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι η αιτιολογία που επιβάλλεται από το άρθρο 296 ΣΛΕΕ και από το άρθρο 41, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στη φύση της προσβαλλόμενης πράξης και στο πλαίσιο εντός του οποίου αυτή εκδόθηκε. Πρέπει να καταδεικνύει κατά τρόπο σαφή και μη διφορούμενο τη συλλογιστική του θεσμικού οργάνου που εκδίδει την πράξη, ούτως ώστε ο ενδιαφερόμενος να γνωρίζει τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη του μέτρου και το αρμόδιο δικαστήριο να μπορεί να ασκήσει τον έλεγχό του. Η απαίτηση αιτιολογίας πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης περίπτωσης (βλ. απόφαση της 14ης Απριλίου 2016, Ben Ali κατά Συμβουλίου, T-200/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:216, σκέψη 94 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

66 Η αιτιολογία δεν απαιτείται να διασαφηνίζει όλα τα ουσιώδη πραγματικά και νομικά στοιχεία, καθόσον το ζήτημα κατά πόσον η αιτιολογία μιας πράξης ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 296 ΣΛΕΕ και του άρθρου 41, παράγραφος 2, στοιχείο γ', του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων πρέπει να εκτιμάται όχι μόνον βάσει του γράμματος της οικείας πράξης, αλλά και του πλαισίου της, καθώς και του συνόλου των κανόνων δικαίου που διέπουν το σχετικό θέμα. Επομένως, αφενός, μια βλαπτική πράξη είναι επαρκώς αιτιολογημένη εφόσον εκδόθηκε εντός πλαισίου που είναι

γνωστό στον ενδιαφερόμενο και το οποίο του παρέχει τη δυνατότητα να αντιληφθεί το περιεχόμενο του εις βάρος του ληφθέντος μέτρου. Αφετέρου, ο βαθμός ακριβείας της αιτιολογίας μιας πράξης πρέπει να είναι ανάλογος προς τις υλικές δυνατότητες και τις τεχνικές συνθήκες ή την προθεσμία που διέπουν την έκδοσή της (βλ. απόφαση της 14ης Απριλίου 2016, Ben Ali κατά Συμβουλίου, T-200/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:216, σκέψη 95 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

67 Ειδικότερα, η αιτιολόγηση μέτρου για τη δέσμευση περιουσιακών στοιχείων δεν μπορεί, καταρχήν, να συνίσταται απλώς σε γενική και στερεότυπη διατύπωση. Αντιθέτως, με τις επιφυλάξεις που διατυπώνονται στη σκέψη 66 ανωτέρω, ένα τέτοιο μέτρο πρέπει να αναφέρει τους ειδικούς και συγκεκριμένους λόγους για τους οποίους το Συμβούλιο θεωρεί ότι η σχετική κανονιστική ρύθμιση μπορεί να εφαρμοστεί στον ενδιαφερόμενο (βλ. απόφαση της 14ης Απριλίου 2016, Ben Ali κατά Συμβουλίου, T-200/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:216, σκέψη 96 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

68 Εν προκειμένω, αφενός, επισημαίνεται ότι, ακριβώς όπως και ο αρχικός λόγος εγγραφής, η αιτιολογία, όπως τροποποιήθηκε με τις πράξεις του Μαρτίου 2015 (βλ. σκέψη 19 ανωτέρω), αναφέρει τα στοιχεία που αποτελούν τη βάση της εγγραφής του ονόματος του προσφεύγοντος, δηλαδή, κατ' ουσίαν, το γεγονός ότι έχει κινηθεί ποινική διαδικασία κατά του ενδιαφερόμενου από τις ουκρανικές αρχές λόγω υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων ή στοιχείων ενεργητικού.

69 Επιπλέον, η διατήρηση μέτρων έναντι του προσφεύγοντος πραγματοποιήθηκε εντός πλαισίου γνωστού σε αυτόν, δεδομένου ότι του είχε γνωστοποιηθεί, με την ανταλλαγείσα αλληλογραφία κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας, το έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014, στο οποίο το Συμβούλιο στήριξε την εις βάρος του διατήρηση των περιοριστικών μέτρων και με το οποίο το θεσμικό αυτό όργανο παρέσχε διευκρινίσεις ως προς την εγγραφή του ονόματός του στον κατάλογο (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 15ης Νοεμβρίου 2012, Συμβούλιο κατά Bamba, C-417/11 P, EU:C:2012:718, σκέψεις 53 και 54 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 6ης Σεπτεμβρίου 2013, Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου, T-35/10 και T-7/11, EU:T:2013:397, σκέψη 88), εκθέτοντας ειδικότερα λεπτομερή περιγραφή των πραγματικών περιστατικών που του προσάπτονταν.

70 Αφετέρου, όσον αφορά τον φερόμενο ως στερεότυπο χαρακτήρα της αιτιολογίας της εγγραφής, επισημαίνεται ότι, μολονότι οι εκτιμήσεις που περιέχει η αιτιολογία αυτή είναι οι ίδιες με εκείνες βάσει των οποίων επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα και στα λοιπά φυσικά πρόσωπα που περιλαμβάνονται στον κατάλογο, εντούτοις οι εκτιμήσεις αυτές αποβλέπουν στην περιγραφή της ακριβούς κατάστασης του προσφεύγοντος εις βάρος του οποίου, όπως και εις βάρος άλλων, είχαν κατά το Συμβούλιο κινηθεί δικαστικές διαδικασίες συνδεόμενες με έρευνες σε σχέση με υπεξαιρέσεις κρατικών κεφαλαίων στην Ουκρανία (βλ., συναφώς, απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-256/11, EU:T:2014:93, σκέψη 115).

71 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω, συνάγεται ότι οι πράξεις του Μαρτίου του 2014, όπως τροποποιήθηκαν με τις πράξεις του Ιανουαρίου και του Μαρτίου του 2015, περιέχουν τα επαρκή κατά νόμον πραγματικά και νομικά στοιχεία τα οποία αποτελούν κατά το θεσμικό όργανο έκδοσής τους τη βάση των εν λόγω πράξεων.

72 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί ο τέταρτος λόγος.

Επί του πρώτου και του έβδομου λόγου, οι οποίοι αντλούνται από έλλειψη νομικής βάσης και από ένσταση έλλειψης νομιμότητας του κριτηρίου εγγραφής

73 Με τον πρώτο λόγο, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το άρθρο 29 ΣΕΕ δεν συνιστά κατάλληλη νομική βάση για την έκδοση της απόφασης, διότι το Συμβούλιο δεν απέδειξε ότι ο προσφεύγων υπονόμευσε το κράτος δικαίου ή προσέβαλε τα ανθρώπινα δικαιώματα στην Ουκρανία. Αντιθέτως, ο προσφεύγων

συνέβαλε στην ειρηνευτική διαδικασία μεταξύ των αντιμαχόμενων μερών κατά τη διάρκεια των γεγονότων του Φεβρουαρίου του 2014 στο Κίεβο και ανέλαβε την ευθύνη των διαπραγματεύσεων για τη συμφωνία σύνδεσης μεταξύ της Ουκρανίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

74 Επιπλέον, οι πρόσφατες εξελίξεις στην Ουκρανία, όσον αφορά την απουσία εγγυήσεων υπέρ του προσφεύγοντος για τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης και τη γενικότερη έλλειψη σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων, επιβεβαιώνουν ότι το νέο καθεστώς στην Ουκρανία υπονομεύει το ίδιο τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου και προσβάλλει κατάφωρα και συστηματικά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

75 Τέλος, από την έλλειψη νομιμότητας της απόφασης 2014/119 προκύπτει ότι δεν υπάρχει καμία βάση που να καθιστά εφικτή την έκδοση κανονισμού δυνάμει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ.

76 Με τον έβδομο λόγο, ο προσφεύγων προβάλλει ένσταση έλλειψης νομιμότητας υποστηρίζοντας ότι, αν γίνει δεκτό ότι το κριτήριο εγγραφής πρέπει να ερμηνευθεί διασταλτικά, ώστε να λαμβάνει υπόψη κάθε έρευνα διεξαγόμενη από τις ουκρανικές αρχές –ανεξαρτήτως του ζητήματος αν η έρευνα αυτή στηρίζεται, ελέγχεται ή πλαισιώνεται από δικαστική απόφαση ή διαδικασία– ή κάθε κατάχρηση εξουσίας από δημόσιο αξιωματούχο με σκοπό τον προσπορισμό αδικαιολόγητου οφέλους –ανεξαρτήτως του ζητήματος αν υπάρχει κατηγορία υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων–, ένα τέτοιο κριτήριο είναι αυθαίρετο και στερείται κατάλληλης νομικής βάσης ή είναι δυσανάλογο σε σχέση με τους σκοπούς που επιδιώκουν οι πράξεις του Μαρτίου του 2014.

77 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, αντικρούει τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος.

78 Πρέπει επομένως να εξεταστεί η συμβατότητα του κριτηρίου εγγραφής που προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 1, της απόφασης 2014/119, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2015/43, με τους σκοπούς της ΚΕΠΠΑ και, πιο συγκεκριμένα, η αναλογικότητα του εν λόγω κριτηρίου υπό το πρίσμα των εν λόγω σκοπών.

79 Καταρχάς, υπενθυμίζεται ότι οι σκοποί της Συνθήκης ΕΕ που αφορούν την ΚΕΠΠΑ ορίζονται στο άρθρο 21, παράγραφος 2, στοιχείο β′, ΣΕΕ, το οποίο προβλέπει τα ακόλουθα:

«Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινές πολιτικές και δράσεις και εργάζεται για την επίτευξη υψηλού βαθμού συνεργασίας σε όλους τους τομείς των διεθνών σχέσεων, με στόχο: […] την εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των αρχών του διεθνούς δικαίου».

80 Εν συνεχεία, υπενθυμίζεται ότι η αιτιολογική σκέψη 2 της απόφασης 2014/119 έχει ως ακολούθως:

«Στις 3 Μαρτίου 2014, το Συμβούλιο αποφάσισε να εστιάσει τα περιοριστικά μέτρα στη δέσμευση και την ανάκτηση περιουσιακών στοιχείων προσώπων που έχουν οριστεί ως υπεύθυνα για την κατάχρηση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων και προσώπων υπεύθυνων για παραβιάσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων, με σκοπό την παγίωση και την υποστήριξη του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρώπινων δικαιωμάτων στην Ουκρανία.»

81 Επί της βάσης αυτής, το κριτήριο εγγραφής που προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο α′, της απόφασης 2014/119, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2015/143, είναι το ακόλουθο:

«Δεσμεύονται όλα τα κεφάλαια και όλοι οι οικονομικοί πόροι που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο προσώπων που έχουν ταυτοποιηθεί ως υπεύθυνα για την υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων και προσώπων υπεύθυνων για παραβιάσεις ανθρώπινων δικαιωμάτων, καθώς και φυσικών ή νομικών προσώπων, οντοτήτων ή φορέων που συνδέονται με αυτά, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα.

Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, στα πρόσωπα που έχουν ταυτοποιηθεί ως υπεύθυνα για την υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων συγκαταλέγονται και πρόσωπα για τα οποία οι ουκρανικές αρχές διεξάγουν έρευνες για:

α) υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων ή στοιχείων ενεργητικού ή συνέργεια […]».

82 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι η αιτιολογία για την εγγραφή του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο, μετά την έκδοση των πράξεων του Μαρτίου του 2015, είναι η εξής:

«Πρόσωπο για το οποίο έχει κινηθεί ποινική διαδικασία από τις αρχές της Ουκρανίας για κατάχρηση δημόσιων κονδυλίων ή περιουσιακών στοιχείων και σε σχέση με την κατάχρηση αξιώματος από δημόσιο αξιωματούχο προκειμένου να παρασχεθεί αδικαιολόγητο πλεονέκτημα για τον εαυτό του ή για τρίτο, προκαλώντας επομένως ζημία στον κρατικό προϋπολογισμό ή σε περιουσιακά στοιχεία της Ουκρανίας.»

83 Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, όπως αναγνωρίζει και το Συμβούλιο με τα έγγραφά του, τα περιοριστικά μέτρα έναντι του προσφεύγοντος ελήφθησαν με μοναδικό σκοπό την παγίωση και την υποστήριξη του κράτους δικαίου στην Ουκρανία. Ως εκ τούτου, τα επιχειρήματα που αντλεί ο προσφεύγων από το γεγονός ότι το κριτήριο εγγραφής της απόφασης 2014/119 δεν επιτυγχάνει άλλους σκοπούς της ΚΕΠΠΑ είναι αλυσιτελή.

84 Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί αν το κριτήριο εγγραφής που προέβλεψε η απόφαση 2014/119 και τροποποίησε η απόφαση 2015/143, και το οποίο αφορά τα πρόσωπα που έχουν ταυτοποιηθεί ως υπεύθυνα για την υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων, ανταποκρίνεται στον σκοπό παγίωσης και υποστήριξης του κράτους δικαίου στην Ουκρανία τον οποίο θέτει η ίδια αυτή απόφαση.

85 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η νομολογία που έχει αναπτυχθεί όσον αφορά τα περιοριστικά μέτρα σχετικά με την κατάσταση στην Τυνησία και την Αίγυπτο έχει ορίσει ότι σκοποί όπως οι αναφερόμενοι στο άρθρο 21, παράγραφος 2, στοιχεία β′ και δ′, ΣΕΕ μπορούν να επιτευχθούν μέσω της δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων της οποίας το πεδίο εφαρμογής περιορίζεται, όπως εν προκειμένω, στα πρόσωπα που ταυτοποιούνται ως υπεύθυνα για υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων και στα συνδεόμενα με αυτούς πρόσωπα, οντότητες ή φορείς, ήτοι σε πρόσωπα των οποίων οι ενέργειες δύνανται να έχουν παρεμποδίσει την εύρυθμη λειτουργία των δημόσιων οργάνων και οργανισμών που συνδέονται μαζί τους (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 28ης Μαΐου 2013, Trabelsi κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-187/11, EU:T:2013:273, σκέψη 92, της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-256/11, EU:T:2014:93, σκέψη 44, και της 14ης Απριλίου 2016, Ben Ali κατά Συμβουλίου, T-200/14, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:216, σκέψη 68).

86 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται, αφενός, ότι το κριτήριο εγγραφής στηρίζεται, όσον αφορά τον προσφεύγοντα, σε αδικήματα χαρακτηριζόμενα ως «υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων» και, αφετέρου, ότι το εν λόγω κριτήριο εντάσσεται σε νομικό πλαίσιο σαφώς οριοθετημένο από την απόφαση 2014/119 και από την επιδίωξη του σχετικού σκοπού της Συνθήκης ΕΕ τον οποίο η απόφαση αυτή μνημονεύει στην αιτιολογική της σκέψη 2, δηλαδή τον σκοπό παγίωσης και υποστήριξης του κράτους δικαίου στην Ουκρανία.

87 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι ο σεβασμός του κράτους δικαίου αποτελεί μια εκ των πρωταρχικών αξιών στις οποίες στηρίζεται η Ένωση, όπως προκύπτει από το άρθρο 2 ΣΕΕ, καθώς και από τα προοίμια της Συνθήκης ΕΕ και του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Εκτός αυτού, ο σεβασμός του κράτους δικαίου συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για την προσχώρηση στην Ένωση, δυνάμει του άρθρου 49 ΣΕΕ. Η έννοια του κράτους δικαίου κατοχυρώνεται επίσης, με την εναλλακτική έκφραση «υπεροχή του δικαίου», στο προοίμιο της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950.

88 Η νομολογία του Δικαστηρίου και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, καθώς και οι εργασίες του Συμβουλίου της Ευρώπης, διά της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη Δημοκρατία μέσω της Νομοθεσίας, παρέχουν μη εξαντλητικό κατάλογο των αρχών και των κανόνων που δύνανται να εμπίπτουν στην έννοια του κράτους δικαίου. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται οι αρχές της νομιμότητας, της ασφάλειας δικαίου και της απαγόρευσης της αυθαιρεσίας της εκτελεστικής εξουσίας, των ανεξάρτητων και αμερόληπτων δικαστηρίων, του δικαστικού ελέγχου –περιλαμβανόμενου του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων–, και της ισότητας ενώπιον του νόμου [βλ., συναφώς, τον κατάλογο των κριτηρίων του κράτους δικαίου τον οποίο υιοθέτησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη Δημοκρατία μέσω της Νομοθεσίας κατά την εκατοστή έκτη σύνοδο ολομέλειας (Βενετία, 11-12 Μαρτίου 2016)]. Επιπλέον, στο πλαίσιο της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, ορισμένες νομικές πράξεις συγκαταλέγουν, μεταξύ άλλων, την καταπολέμηση της διαφθοράς στις αρχές που εμπίπτουν στην έννοια του κράτους δικαίου [βλ., για παράδειγμα, τον κανονισμό (ΕΚ) 1638/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2006, για τον καθορισμό γενικών διατάξεων σχετικά με τη θέσπιση ευρωπαϊκού μηχανισμού γειτονίας και εταιρικής σχέσης (ΕΕ 2006, L 310, σ. 1)].

89 Όμως, μολονότι δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι ορισμένες συμπεριφορές σχετικές με πράξεις υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων ενδέχεται να υπονομεύσουν το κράτος δικαίου, εντούτοις δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι κάθε πράξη υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων, διαπραχθείσα σε τρίτο κράτος, δικαιολογεί παρέμβαση της Ένωσης στο πλαίσιο άσκησης των αρμοδιοτήτων της στον τομέα της ΚΕΠΠΑ, με σκοπό την παγίωση και την υποστήριξη του κράτους δικαίου στη χώρα αυτή. Προκειμένου να αποδειχθεί ότι η υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων δύναται να δικαιολογήσει δράση της Ένωσης στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ προς επίτευξη του σκοπού εδραίωσης και υποστήριξης του κράτους δικαίου, απαιτείται τουλάχιστον τα αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά να είναι ικανά να υπονομεύσουν τα θεσμικά και δικαιικά θεμέλια του οικείου κράτους.

90 Στο πλαίσιο αυτό, το κριτήριο εγγραφής δύναται να θεωρηθεί ότι συνάδει με την έννομη τάξη της Ένωσης μόνο στο μέτρο που μπορεί να προσλάβει έννοια σύμφωνη με τις επιταγές των ιεραρχικά ανώτερων κανόνων την τήρηση των οποίων επιβάλλει η εν λόγω έννομη τάξη, και πιο συγκεκριμένα με τον σκοπό της παγίωσης και υποστήριξης του κράτους δικαίου στην Ουκρανία. Επιπλέον, η ερμηνεία αυτή καθιστά εφικτό τον σεβασμό του ευρέος περιθωρίου εκτίμησης που διαθέτει το Συμβούλιο κατά τον καθορισμό των γενικών κριτηρίων εγγραφής, εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα έλεγχο –καταρχήν πλήρη– της νομιμότητας των πράξεων της Ένωσης υπό το πρίσμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων (βλ., συναφώς, απόφαση της 16ης Ιουλίου 2014, National Iranian Oil Company κατά Συμβουλίου, T-578/12, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:678, σκέψη 108 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, επικυρωθείσα κατ' αναίρεση με την απόφαση της 1ης Μαρτίου 2016, National Iranian Oil Company κατά Συμβουλίου, C-440/14 P, EU:C:2016:128).

91 Ως εκ τούτου, το εν λόγω κριτήριο πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν αφορά κατά τρόπο αφηρημένο κάθε πράξη υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων, αλλά κυρίως πράξεις υπεξαίρεσης κεφαλαίων ή περιουσιακών στοιχείων οι οποίες, λαμβανομένου υπόψη του ποσού ή του είδους των υπεξαιρεθέντων κεφαλαίων ή περιουσιακών στοιχείων ή ακόμα του πλαισίου εντός του οποίου διεπράχθησαν τα αδικήματα αυτά, είναι τουλάχιστον ικανές να υπονομεύσουν τα θεσμικά και δικαιικά θεμέλια της Ουκρανίας, ειδικότερα δε τις αρχές της νομιμότητας, της απαγόρευσης της αυθαιρεσίας της εκτελεστικής εξουσίας, του αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου και της ισότητας ενώπιον του νόμου, και, σε τελική ανάλυση, να υπονομεύσουν το κράτος δικαίου στη χώρα αυτή (βλ. σκέψη 89 ανωτέρω). Υπό την έννοια αυτή, το κριτήριο εγγραφής είναι σύμφωνο και ανάλογο με τους σχετικούς σκοπούς της Συνθήκης ΕΕ.

92 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από το επιχείρημα που αντλεί ο προσφεύγων από τις πρόσφατες εξελίξεις στην Ουκρανία, όσον αφορά την απουσία εγγυήσεων υπέρ του προσφεύγοντος για τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης και τη γενικότερη έλλειψη σεβασμού των θεμελιωδών του δικαιωμάτων.

93 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι η Ουκρανία αποτελεί κράτος μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης από το 1995, το οποίο έχει κυρώσει την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, καθώς και ότι το νέο ουκρανικό καθεστώς έχει αναγνωριστεί ως νόμιμο από την Ένωση καθώς και από τη διεθνή κοινότητα. Επομένως, το Συμβούλιο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον στηρίχθηκε σε αποδεικτικά στοιχεία τα οποία του παρασχέθηκαν από ανώτατη δικαστική αρχή του κράτους αυτού όσον αφορά την κίνηση ποινικής διαδικασίας κατά του προσφεύγοντος σχετικής με κατηγορίες υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων ή περιουσιακών στοιχείων, χωρίς να θέσει εν αμφιβόλω τη νομιμότητα και τη νομιμοποίηση του ουκρανικού καθεστώτος και του ουκρανικού νομικού συστήματος.

94 Δεν μπορεί ασφαλώς να αποκλειστεί η υποχρέωση του Συμβουλίου να προβεί σε εξακρίβωση των πληροφοριών που του παρασχέθηκαν και να απαιτήσει, εφόσον παρίσταται ανάγκη, συμπληρωματικές πληροφορίες ή αποδείξεις, εφόσον ο προσφεύγων προσκομίσει στοιχεία ικανά να αποδείξουν ότι τα πραγματικά περιστατικά που του προσάπτονται είναι προδήλως ψευδή ή έχουν παραμορφωθεί.

95 Εντούτοις, εν προκειμένω, ο προσφεύγων προβάλλει την ανυπαρξία πραγματικής ένδικης διαδικασίας και, γενικότερα, εκφράζει αμφιβολίες ως προς τη νομιμοποίηση του νέου ουκρανικού καθεστώτος και την αμεροληψία του ουκρανικού δικαστικού συστήματος.

96 Τα στοιχεία αυτά όμως δεν ήταν ούτε σε θέση να κλονίσουν την πιθανολόγηση των κατηγοριών οι οποίες απαγγέλθηκαν κατά του προσφεύγοντος –πράγμα που αποτελεί το αντικείμενο της εξέτασης που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του δεύτερου και του έκτου λόγου κατωτέρω– ούτε επαρκή για να αποδειχθεί ότι η ειδική κατάσταση του προσφεύγοντος θα είχε επηρεαστεί από τα προβλήματα που αυτός επισημαίνει σχετικά με το ουκρανικό δικαστικό σύστημα, κατά τη διάρκεια των διαδικασιών που τον αφορούν και δυνάμει των οποίων ελήφθησαν τα εις βάρος του περιοριστικά μέτρα. Ως εκ τούτου, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης, το Συμβούλιο δεν όφειλε να προβεί σε περαιτέρω επαλήθευση των αποδεικτικών στοιχείων που του είχαν παρασχεθεί από τις ουκρανικές αρχές.

97 Κατά τα λοιπά, στο μέτρο που η εξέταση της επιχειρηματολογίας του προσφεύγοντος θα οδηγούσε το Γενικό Δικαστήριο να αποφανθεί επί του ζητήματος αν η μετάβαση του ουκρανικού καθεστώτος υπήρξε νομότυπη και να εξετάσει το βάσιμο των εκτιμήσεων στις οποίες προέβησαν συναφώς διάφοροι διεθνείς οργανισμοί και όργανα, περιλαμβανομένων και των πολιτικών εκτιμήσεων του Συμβουλίου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η εξέταση αυτή δεν εμπίπτει στον έλεγχο που ασκεί το Γενικό Δικαστήριο επί των επίμαχων στην υπό κρίση υπόθεση πράξεων (βλ., συναφώς, απόφαση της 25ης Απριλίου 2013, Gbagbo κατά Συμβουλίου, T-119/11, EU:T:2013:216, σκέψη 75).

98 Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει η σκέψη 91 ανωτέρω δεν κλονίζεται ούτε από το επιχείρημα, που προβάλλεται υπό τη μορφή έντασης έλλειψης νομιμότητας, ότι το κριτήριο εγγραφής δεν μπορεί να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι πρέπει να λαμβάνονται υπόψη έρευνες μη εντασσόμενες στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας.

99 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, μολονότι ο δικαστής της Ένωσης έχει αποφανθεί ότι ο προσδιορισμός ενός προσώπου ως υπευθύνου για την τέλεση παράβασης δεν προϋποθέτει κατ' ανάγκην την καταδίκη του για την παράβαση αυτή (βλ., συναφώς, απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-220/14 P, EU:C:2015:147, σκέψεις 71 και 72), εντούτοις γεγονός παραμένει ότι, σε περίπτωση αμφισβήτησης, εναπόκειται στην αρμόδια αρχή της Ένωσης να αποδείξει το βάσιμο των λόγων που ελήφθησαν υπόψη κατά του οικείου προσώπου, και όχι στο πρόσωπο αυτό να προσκομίσει την αντίθετη απόδειξη του αβασίμου των λόγων αυτών.

100 Εν προκειμένω, το κριτήριο εγγραφής που ορίζουν οι πράξεις του Μαρτίου του 2014, όπως τροποποιήθηκε με τις πράξεις του Ιανουαρίου του 2015, επιτρέπει απλώς στο Συμβούλιο, σύμφωνα με την απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου (T-256/11, EU:T:2014:93), να λαμβάνει υπόψη μια έρευνα σχετική με πράξεις υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων ως στοιχείο

δυνάμενο να δικαιολογήσει, κατά περίπτωση, τη λήψη περιοριστικών μέτρων, εξυπακουομένου ότι, υπό το πρίσμα της νομολογίας που παρατίθεται με τη σκέψη 99 ανωτέρω και της ερμηνείας του κριτηρίου εγγραφής που εκτίθεται με τις σκέψεις 78 έως 91 ανωτέρω, το γεγονός και μόνον ότι ένα πρόσωπο αποτελεί αντικείμενο έρευνας σχετικά με παραβάσεις συνιστάμενες σε υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων δεν αρκεί αφ' εαυτού για να δικαιολογήσει την εις βάρος του λήψη μέτρων από το Συμβούλιο δυνάμει των άρθρων 21 και 29 ΣΕΕ.

101 Κατόπιν των προεκτεθέντων, συνάγεται ότι το κριτήριο εγγραφής του άρθρου 1, παράγραφος 1, της απόφασης 2014/119 συνάδει με τους σκοπούς της ΚΕΠΠΑ που ορίζονται στο άρθρο 21 ΣΕΕ, στο μέτρο κατά το οποίο αφορά τα πρόσωπα που έχουν ταυτοποιηθεί ως υπεύθυνα για υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων ικανή να υπονομεύσει το κράτος δικαίου στην Ουκρανία.

102 Το ίδιο συμπέρασμα πρέπει κατ' ανάγκην να συναχθεί όσον αφορά τα αιτήματα ακύρωσης του κανονισμού 208/2014. Ο κανονισμός αυτός επιβάλλει μέτρο δέσμευσης κεφαλαίων προβλεπόμενο από απόφαση εκδοθείσα δυνάμει του κεφαλαίου 2 του τίτλου V της Συνθήκης ΕΕ και είναι κατά συνέπεια σύμφωνο με το άρθρο 215 ΣΛΕΕ, στο μέτρο που υπάρχει έγκυρη απόφαση κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου.

103 Επομένως, ο πρώτος και ο έβδομος λόγος πρέπει να απορριφθούν.

Επί του δεύτερου και του έκτου λόγου, εξεταζόμενων από κοινού, οι οποίοι αντλούνται, αντιστοίχως, από μη τήρηση των κριτηρίων εγγραφής στον κατάλογο και από πρόδηλη πλάνη εκτίμησης

104 Με τον δεύτερο και τον έκτο λόγο, ο προσφεύγων προβάλλει κατ' ουσίαν δύο επιχειρήματα.

105 Με το πρώτο του επιχείρημα, το οποίο αντλείται από το ότι η εγγραφή του ονόματός του στον κατάλογο δεν πληρούσε τα κριτήρια εγγραφής, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, σύμφωνα με την απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου (T-256/11, EU:T:2014:93), δεν μπορούσε να «ταυτοποιηθεί ως υπεύθυνος» για τα αδικήματα που του προσάπτονταν, δεδομένου ότι δεν είχε κινηθεί εναντίον του ένδικη διαδικασία ή έρευνα συνδεόμενη με τέτοια ένδικη διαδικασία.

106 Με το δεύτερό του επιχείρημα, το οποίο αντλείται από το ότι η εγγραφή του ονόματός του στον κατάλογο δεν στηρίχθηκε σε αρκούντως στέρεα πραγματική βάση, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το μοναδικό αποδεικτικό στοιχείο που επικαλέστηκε το Συμβούλιο για να στηρίξει τις πράξεις του Μαρτίου του 2014, όπως αυτές τροποποιήθηκαν, δηλαδή το έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014, δεν συνιστά αρκούντως στέρεα πραγματική βάση κατά την έννοια της σχετικής νομολογίας.

107 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, αντικρούει τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος.

108 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται ότι, από τις 7 Μαρτίου 2015, ο προσφεύγων υπόκειται σε νέα περιοριστικά μέτρα ληφθέντα με τις πράξεις του Μαρτίου του 2015 βάσει του κριτηρίου εγγραφής που ορίζει το άρθρο 1, παράγραφος 1, της απόφασης 2014/119 όπως «εξειδικεύτηκε» με τις πράξεις του Ιανουαρίου του 2015. Συγκεκριμένα, η απόφαση 2015/364 δεν είναι απλή βεβαιωτική πράξη, αλλά συνιστά αυτοτελή απόφαση, εκδοθείσα από το Συμβούλιο κατόπιν περιοδικής επανεξέτασης προβλεπόμενης από το άρθρο 5, τρίτο εδάφιο, της απόφασης 2014/119.

109 Πρέπει επομένως να εξεταστεί η νομιμότητα της εγγραφής του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο, με τις πράξεις του Μαρτίου του 2015, λαμβανομένου υπόψη, καταρχάς, του κριτηρίου εγγραφής, όπως εξειδικεύτηκε με τις πράξεις του Ιανουαρίου του 2015, εν συνεχεία, της αιτιολογίας εγγραφής και, τέλος, των αποδεικτικών στοιχείων επί των οποίων στηρίχθηκε η κρίσιμη εγγραφή.

110 Όσον αφορά, καταρχάς, το κριτήριο εγγραφής, υπενθυμίζεται ότι το κριτήριο αυτό, όπως τροποποιήθηκε με τις πράξεις του Ιανουαρίου του 2015, προβλέπει ότι τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα εφαρμόζονται, μεταξύ άλλων, στα πρόσωπα «που έχουν ταυτοποιηθεί ως υπεύθυνα» για την υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων, περιλαμβανομένων των προσώπων «για τα οποία οι ουκρανικές αρχές διεξάγουν έρευνες» για υπεξαίρεση ουκρανικών κρατικών κεφαλαίων ή στοιχείων ενεργητικού (βλ. σκέψη 14 ανωτέρω). Επιπλέον, όπως διευκρινίστηκε στο πλαίσιο του πρώτου λόγου, το κριτήριο αυτό πρέπει να ερμηνευτεί υπό την έννοια ότι δεν αφορά κατά τρόπο γενικό οποιαδήποτε πράξη υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων, αλλά κυρίως πράξεις υπεξαίρεσης κεφαλαίων ή περιουσιακών στοιχείων οι οποίες είναι ικανές να υπονομεύσουν το κράτος δικαίου στην Ουκρανία (βλ. σκέψη 91 ανωτέρω).

111 Όσον αφορά, εν συνεχεία, την αιτιολογία εγγραφής του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο, υπενθυμίζεται ότι, από τις 7 Μαρτίου 2015, ο προσφεύγων περιλαμβάνεται στον κατάλογο για τον λόγο ότι εναντίον του «έχει κινηθεί ποινική διαδικασία από τις αρχές της Ουκρανίας για κατάχρηση δημόσιων κονδυλίων ή περιουσιακών στοιχείων και σε σχέση με την κατάχρηση αξιώματος από δημόσιο αξιωματούχο προκειμένου να παρασχεθεί αδικαιολόγητο πλεονέκτημα για τον εαυτό του ή για τρίτο, προκαλώντας επομένως ζημία στον κρατικό προϋπολογισμό ή σε περιουσιακά στοιχεία της Ουκρανίας» (βλ. σκέψη 19 ανωτέρω).

112 Όσον αφορά, τέλος, τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκε η εγγραφή του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο, επισημαίνεται ότι, όπως αναγνωρίζει και το Συμβούλιο, η νομιμότητα της αιτιολογίας εγγραφής του ονόματος του προσφεύγοντος, όπως η αιτιολογία αυτή τροποποιήθηκε, πρέπει να εκτιμηθεί κυρίως υπό το πρίσμα του εγγράφου της 30ής Δεκεμβρίου 2014 (βλ. σκέψη 16 ανωτέρω), το οποίο περιγράφει τις εξελίξεις των διαφόρων ερευνών σχετικά με τον προσφεύγοντα.

113 Το έγγραφο αυτό αναφέρει, μεταξύ άλλων, μια προκαταρκτική έρευνα διεξαχθείσα στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας που κινήθηκε κατά του προσφεύγοντος σχετικά με πράξεις υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων. Συγκεκριμένα, η έρευνα αυτή αφορούσε υπεξαίρεση μετοχών δημόσιας επιχείρησης καθώς και υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων.

114 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρώτον, επισημαίνεται ότι το εν λόγω έγγραφο, το οποίο συνιστά το αποδεικτικό στοιχείο στο οποίο βασίστηκε το Συμβούλιο για την έκδοση των πράξεων του Μαρτίου του 2015, παρέχει επαρκή απόδειξη του γεγονότος ότι, κατά την ημερομηνία έκδοσης των πράξεων του Μαρτίου του 2015, ο προσφεύγων διωκόταν ποινικά λόγω υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων.

115 Επομένως, δεύτερον, πρέπει να εξακριβωθεί αν η διατήρηση του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο κατόπιν της έκδοσης των πράξεων του Μαρτίου του 2015 λόγω του ότι είχε κινηθεί εναντίον του ποινική διαδικασία για τέτοια αδικήματα πληροί το κριτήριο εγγραφής, όπως αυτό εξειδικεύτηκε με τις πράξεις του Ιανουαρίου του 2015 και ερμηνεύθηκε στο πλαίσιο του πρώτου λόγου (βλ. σκέψη 110 ανωτέρω).

116 Λαμβανομένων υπόψη των αδικημάτων που προσάπτονται στον προσφεύγοντα, και τα οποία παραθέτει το έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014, αφενός, υπενθυμίζεται ότι η δίωξη οικονομικών εγκλημάτων όπως η υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων αποτελεί σημαντικό μέσο καταπολέμησης της διαφθοράς και ότι η καταπολέμηση της διαφθοράς συνιστά, στο πλαίσιο της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, αρχή εμπίπτουσα στην έννοια του κράτους δικαίου (βλ. σκέψη 88 ανωτέρω).

117 Αφετέρου, επισημαίνεται ότι τα αδικήματα που προσάπτονται στον προσφεύγοντα εντάσσονται σε ένα ευρύτερο πλαίσιο υπονοιών ότι ένα μη αμελητέο τμήμα της παλαιάς άρχουσας τάξης της Ουκρανίας έχει διαπράξει σοβαρά αδικήματα κατά τη διαχείριση των δημόσιων πόρων, θέτοντας με αυτόν τον τρόπο σε σοβαρό κίνδυνο τα θεσμικά και δικαιικά θεμέλια της χώρας και υπονομεύοντας τις αρχές της νομιμότητας, της απαγόρευσης της αυθαιρεσίας της εκτελεστικής εξουσίας, του αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου και της ισότητας ενώπιον του νόμου (βλ. σκέψεις 89 έως 91 ανωτέρω). Τούτο

καθίσταται προφανές κατά μείζονα λόγο στην υπό κρίση υπόθεση, στο μέτρο που πρόκειται για πράξεις φερόμενες ως διαπραχθείσες από τον πρώην επικεφαλής του γραφείου του προέδρου της Ουκρανίας.

118 Επομένως, στο σύνολό τους και λαμβανομένων υπόψη των λειτουργιών που ασκούσε ο προσφεύγων στους κόλπους της παλαιάς άρχουσας τάξης της Ουκρανίας, τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα συμβάλλουν αποτελεσματικά στη διευκόλυνση της δίωξης των εγκλημάτων υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων που διεπράχθησαν εις βάρος των ουκρανικών θεσμών και καθιστούν ευχερέστερη την εκ μέρους των ουκρανικών αρχών ανάκτηση του προϊόντος των εν λόγω υπεξαιρέσεων. Τούτο έχει ως συνέπεια, σε περίπτωση που οι κατηγορίες για τις οποίες ασκούνται οι ποινικές διώξεις αποδειχθούν βάσιμες, τη δυνατότητα ευχερέστερης δικαστικής καταστολής των προβαλλόμενων πράξεων διαφθοράς που έχουν διαπράξει στελέχη του παλαιού καθεστώτος, με αποτέλεσμα τη συμβολή στην παγίωση και την υποστήριξη του κράτους δικαίου στη χώρα αυτή (βλ., συναφώς, τη νομολογία που παρατίθεται με τη σκέψη 95 ανωτέρω).

119 Επιπλέον, το Συμβούλιο όφειλε να αποδείξει το βάσιμο της αιτιολογίας που ελήφθη υπόψη κατά του οικείου προσώπου, στηριζόμενο σε επαρκή πραγματική βάση, κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται με τη σκέψη 36 ανωτέρω, ανεξαρτήτως του σταδίου της διαδικασίας, κατά την έννοια του ουκρανικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, και της ενδεχόμενης λήψης συντηρητικών μέτρων εκ μέρους των ουκρανικών αρχών.

120 Είναι ασφαλώς αληθές ότι η κίνηση ένδικης διαδικασίας κατά την έννοια του ουκρανικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και η ενδεχόμενη λήψη συντηρητικών μέτρων σε εθνικό επίπεδο μπορεί να συνιστούν σημαντική ένδειξη προκειμένου να αποδειχθεί η τέλεση πράξεων που δικαιολογούν τη λήψη περιοριστικών μέτρων στο επίπεδο της Ένωσης και να εκτιμηθεί η αναγκαιότητα λήψης τέτοιων μέτρων ώστε να εξασφαλιστούν τα αποτελέσματα των ενεργειών των εθνικών αρχών. Εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι η λήψη περιοριστικών μέτρων εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου, το οποίο αποφασίζει κατά τρόπο αυτόνομο κατά πόσον είναι αναγκαία και σκόπιμη η λήψη τέτοιων μέτρων, υπό το πρίσμα των σκοπών της ΚΕΠΠΑ, ανεξαρτήτως σχετικού αιτήματος των αρχών του ενδιαφερόμενου τρίτου κράτους και ανεξαρτήτως οποιασδήποτε άλλης ρύθμισης των αρχών αυτών σε εθνικό επίπεδο, υπό τον όρο ότι το θεσμικό αυτό όργανο στηρίζεται σε στέρεα πραγματική βάση υπό την έννοια της σχετικής νομολογίας (βλ. σκέψη 36 ανωτέρω).

121 Επιπλέον, τα επιχειρήματα που προβάλλει ο προσφεύγων δεν θέτουν εν αμφιβόλω την ύπαρξη της έρευνας που διεξήγαγαν οι ουκρανικές αρχές ούτε κλονίζουν την πιθανολόγηση των πραγματικών περιστατικών που αποτελούν αντικείμενό της και τα οποία οδήγησαν το Συμβούλιο να λάβει τα επίμαχα περιοριστικά μέτρα. Τα επιχειρήματα αυτά αποβλέπουν μάλλον στην αμφισβήτηση δικονομικών πτυχών, δηλαδή του γεγονότος ότι η εν λόγω έρευνα δεν εντάχθηκε στο πλαίσιο πραγματικής «ένδικης διαδικασίας», ή στην αντίκρουση των κατηγοριών που απήγγειλαν οι εν λόγω αρχές κατά του προσφεύγοντος υπό την έννοια του ουκρανικού Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, μέσω της επίκλησης στοιχείων όπως είναι, μεταξύ άλλων, η έλλειψη δόλιου ή ακατάλληλου χαρακτήρα της δραστηριότητας την οποία αφορούν οι κατηγορίες, ζητήματα τα οποία άπτονται του βάσιμου των εν λόγω ισχυρισμών.

122 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι στο Συμβούλιο δεν απέκειτο να διακριβώσει το βάσιμο των ερευνών σε βάρος του προσφεύγοντος, αλλά μόνον το βάσιμο της απόφασης για τη δέσμευση των κεφαλαίων συνεπεία των ερευνών αυτών υπό το πρίσμα των αποδεικτικών στοιχείων που του υποβλήθηκαν (βλ., συναφώς, απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου, C-220/14 P, EU:C:2015:147, σκέψη 77).

123 Τέλος, όσον αφορά ειδικότερα το επιχείρημα που αντλεί ο προσφεύγων από τις ανακολουθίες μεταξύ του εγγράφου της 30ής Δεκεμβρίου 2014 και της «κοινοποιήσεως των υπονοιών» που απηύθυναν οι ουκρανικές αρχές στον προσφεύγοντα στις 23 Δεκεμβρίου 2014, διαπιστώνεται ότι το έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014 περιγράφει επακριβώς τα πραγματικά περιστατικά ως προς τα οποία

διεξάγονταν οι διάφορες έρευνες σε σχέση με τον προσφεύγοντα. Επισημαίνεται δε ότι οι διαφορές που εντόπισε ο προσφεύγων μεταξύ των δύο εγγράφων συνδέονται κυρίως με τη νομική εκτίμηση των εκτιθέμενων πραγματικών περιστατικών, όπως είναι μεταξύ άλλων η ιδιωτική χρήση των υπεξαιρούμενων κεφαλαίων, πράγμα που δεν κλονίζει την πιθανολόγηση των πράξεων υπεξαίρεσης κρατικών κεφαλαίων. Η γνώση των περιστατικών αυτών, η ύπαρξη των οποίων δεν τέθηκε βασίμως υπό αμφισβήτηση, ήταν σε θέση να παράσχει επαρκή βάση στο Συμβούλιο ώστε να αποφασίσει τη διατήρηση του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο.

124 Συνάγεται επομένως ότι η εγγραφή του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο με τις πράξεις του Μαρτίου του 2015, βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που παρασχέθηκαν με το έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014, είναι σύμφωνη με το κριτήριο εγγραφής, όπως αυτό τροποποιήθηκε με τις πράξεις του Ιανουαρίου του 2015 και ερμηνεύθηκε υπό το πρίσμα του σκοπού επί του οποίου στηρίχθηκε, δηλαδή του σκοπού παγίωσης και υποστήριξης του κράτους δικαίου στην Ουκρανία.

125 Επομένως, ο δεύτερος και ο έκτος λόγος πρέπει να απορριφθούν.

Επί του πέμπτου λόγου, ο οποίος αντλείται από προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας και του δικαιώματος στη φήμη

126 Με τον πέμπτο λόγο, ο προσφεύγων, αφενός, υποστηρίζει ότι το όνομά του καταχωρίστηκε στον κατάλογο χωρίς να τηρηθούν επαρκείς εγγυήσεις ώστε να μπορέσει να αμυνθεί ενώπιον του Συμβουλίου και, αφετέρου, προβάλλει τον δυσανάλογο χαρακτήρα των περιοριστικών μέτρων. Συναφώς, υπογραμμίζει ότι η αιτιολογία εγγραφής δεν περιλαμβάνει πλέον το αδίκημα της παράνομης μεταφοράς κρατικών κεφαλαίων εκτός Ουκρανίας και ότι το Συμβούλιο δεν απέδειξε ότι η πλήρης δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων, κατ' αντιδιαστολή προς μια μερική δέσμευση, ήταν εν προκειμένω σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας, διότι η δέσμευση κεφαλαίων δεν δικαιολογείται πέραν της αξίας των περιουσιακών στοιχείων τα οποία φέρεται ότι αποτέλεσαν αντικείμενο υπεξαίρεσης ή παράνομης ιδιοποίησης.

127 Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή, αντικρούει τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος.

128 Προκαταρκτικώς, διαπιστώνεται ότι το επιχείρημα του προσφεύγοντος σχετικά με τα δικαιώματά του άμυνας απορρίφθηκε στο πλαίσιο του τρίτου λόγου (βλ. σκέψεις 53 έως 62 ανωτέρω).

129 Πρέπει επίσης να απορριφθεί και το επιχείρημα του προσφεύγοντος που αφορά το γεγονός ότι η αιτιολογία εγγραφής δεν περιλαμβάνει πλέον το αδίκημα της παράνομης μεταφοράς κρατικών κεφαλαίων εκτός Ουκρανίας. Πράγματι, μολονότι η παράνομη μεταφορά κρατικών κεφαλαίων εκτός Ουκρανίας δεν καλύπτεται πλέον από τον λόγο εγγραφής όπως αυτός τροποποιήθηκε με τις πράξεις του Μαρτίου του 2015, εντούτοις γεγονός παραμένει ότι η παραπομπή στην υπεξαίρεση κρατικών κεφαλαίων επαρκεί αφ' εαυτής, εφόσον είναι βάσιμη, για να δικαιολογήσει τα περιοριστικά μέτρα κατά του προσφεύγοντος.

130 Όσον αφορά την αιτίαση που αντλείται από τον δυσανάλογο χαρακτήρα των περιοριστικών μέτρων, υπενθυμίζεται ότι η αρχή της αναλογικότητας, ως γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, επιβάλλει να μην υπερβαίνουν οι πράξεις των οργάνων της Ένωσης τα όρια του κατάλληλου και αναγκαίου μέτρου για την επίτευξη των σκοπών που επιδιώκει η σχετική ρύθμιση. Επομένως, όταν υφίσταται δυνατότητα επιλογής μεταξύ περισσότερων του ενός κατάλληλων μέτρων, πρέπει να επιλέγεται το λιγότερο επαχθές μέτρο, τα δυσμενή δε αποτελέσματα που προκαλούνται δεν πρέπει να είναι δυσανάλογα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς (βλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-256/11, EU:T:2014:93, σκέψη 205 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

131 Εν προκειμένω, είναι αληθές ότι το δικαίωμα ιδιοκτησίας του προσφεύγοντος περιορίζεται, δεδομένου ότι αυτός στερείται, μεταξύ άλλων, της εξουσίας διάθεσης των κεφαλαίων του που βρίσκονται στο έδαφος της Ένωσης, πλην περιπτώσεων ειδικών εξουσιοδοτήσεων, καθώς και ότι κανένα κεφάλαιο ή οικονομικός πόρος δεν μπορεί να τεθεί, άμεσα ή έμμεσα, στη διάθεσή του.

132 Ωστόσο, υπενθυμίζεται καταρχάς, όπως αποδείχθηκε στο πλαίσιο του πρώτου, του δεύτερου, του έκτου και του έβδομου λόγου, ότι, αφενός, το κριτήριο εγγραφής του άρθρου 1, παράγραφος 1, της απόφασης 2014/119, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2015/143, συνάδει με τους σκοπούς της ΚΕΠΠΑ και, αφετέρου, ότι η εγγραφή του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο είναι σύμφωνη με το κριτήριο εγγραφής (βλ. σκέψεις 79 έως 103 και 109 έως 124 ανωτέρω).

133 Εν συνεχεία, όσον αφορά το επιχείρημα του προσφεύγοντος ότι η δέσμευση κεφαλαίων δεν δικαιολογείται πέραν της αξίας των περιουσιακών στοιχείων τα οποία φέρεται ότι αποτέλεσαν αντικείμενο υπεξαίρεσης ή παράνομης ιδιοποίησης, όπως η αξία αυτή προκύπτει από τις πληροφορίες που διέθετε το Συμβούλιο, διαπιστώνεται επίσης ότι, αφενός, τα αριθμητικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στο έγγραφο της 30ής Δεκεμβρίου 2014 συνιστούν απλώς ένδειξη της αξίας των περιουσιακών στοιχείων που φέρεται ότι υπεξαιρέθηκαν ή αποτέλεσαν αντικείμενο παράνομης ιδιοποίησης και, αφετέρου, ότι κάθε απόπειρα προσδιορισμού των δεσμευόμενων κεφαλαίων είναι εξαιρετικά δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να υλοποιηθεί στην πράξη.

134 Επιπλέον, τα δυσμενή αποτελέσματα που προκαλούνται από τα περιοριστικά μέτρα δεν είναι δυσανάλογα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, του γεγονότος ότι τα μέτρα αυτά έχουν, από τη φύση τους, προσωρινό και αναστρέψιμο χαρακτήρα και ως εκ τούτου δεν θίγουν το «βασικό περιεχόμενο» του δικαιώματος ιδιοκτησίας και, αφετέρου, ότι χωρεί παρέκκλιση από τα εν λόγω μέτρα για την κάλυψη των βασικών αναγκών, των δικαστικών εξόδων ή ακόμα και των έκτακτων δαπανών των θιγόμενων προσώπων (βλ., συναφώς, απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Ezz κ.λπ. κατά Συμβουλίου, T-256/11, EU:T:2014:93, σκέψη 209).

135 Τέλος, όσον αφορά ειδικότερα τα επιχειρήματα που αντλούνται από την προσβολή του δικαιώματος στη φήμη, προστίθεται ότι η εκ μέρους του Συμβουλίου λήψη περιοριστικών μέτρων εις βάρος του προσφεύγοντος δεν περιέχει καμία εκτίμηση ως προς την ενοχή του τελευταίου για τις πράξεις που του προσάπτονται. Εν πάση περιπτώσει, στο μέτρο που η λήψη των μέτρων αυτών ενδέχεται να έχει ως συνέπεια τον στιγματισμό του προσφεύγοντος και την απώλεια της εμπιστοσύνης στο πρόσωπό του και, ως εκ τούτου, να θίξει την υπόληψή του, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι τα αποτελέσματα αυτά δεν είναι δυσανάλογα σε σχέση με τους επιδιωκόμενους σκοπούς, όπως προκύπτει από τη σκέψη 118 ανωτέρω.

136 Επομένως, πρέπει να απορριφθεί ο πέμπτος λόγος και, κατά συνέπεια, και η προσφυγή στο σύνολό της, στο μέτρο που αφορά την ακύρωση της διατήρησης του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο με τις πράξεις του Μαρτίου του 2015.

Επί της διατήρησης των αποτελεσμάτων της απόφασης 2014/119

137 Επικουρικώς, το Συμβούλιο ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο, σε περίπτωση μερικής ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2014 και για λόγους ασφάλειας δικαίου, να ορίσει ότι τα αποτελέσματα της απόφασης 2014/119 διατηρούνται μέχρι την έναρξη των αποτελεσμάτων της μερικής ακύρωσης του κανονισμού 208/2014. Ζητεί επίσης, σε περίπτωση μερικής ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2015, να διατηρηθούν τα αποτελέσματα της απόφασης 2014/119, όπως τροποποιήθηκε, μέχρι την έναρξη των αποτελεσμάτων της μερικής ακύρωσης του κανονισμού 208/2014, όπως τροποποιήθηκε με τον εκτελεστικό κανονισμό 2015/357.

138 Ο προσφεύγων αντιτάσσεται στο εν λόγω αίτημα του Συμβουλίου.

139 Υπενθυμίζεται ότι το Γενικό Δικαστήριο, αφενός, ακύρωσε την απόφαση 2014/119 και τον κανονισμό 208/2014, κατά την αρχική τους διατύπωση, στο μέρος που αφορούν τον προσφεύγοντα, και, αφετέρου, απέρριψε την προσφυγή καθόσον βάλλει κατά των πράξεων του Μαρτίου του 2015, στο μέρος που αφορούν τον προσφεύγοντα.

140 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όπως υπενθυμίστηκε με τη σκέψη 108 ανωτέρω, η απόφαση 2015/364 δεν είναι απλή βεβαιωτική πράξη, αλλά συνιστά αυτοτελή απόφαση, εκδοθείσα από το Συμβούλιο κατόπιν περιοδικής επανεξέτασης προβλεπόμενης από το άρθρο 5, τρίτο εδάφιο, της απόφασης 2014/119. Υπό τις συνθήκες αυτές, μολονότι η ακύρωση των πράξεων του Μαρτίου του 2014, στο μέτρο που αφορούν τον προσφεύγοντα, περιλαμβάνει και την ακύρωση της εγγραφής του ονόματος του προσφεύγοντος στον κατάλογο για την περίοδο που προηγείται της θέσης σε ισχύ των πράξεων του Μαρτίου του 2015, αντιθέτως, δεν είναι ικανή να θέσει εν αμφιβόλω τη νομιμότητα της ίδιας αυτής εγγραφής για την περίοδο που έπεται της εν λόγω θέσης σε ισχύ.

141 Κατά συνέπεια, δεν παρίσταται ανάγκη να αποφανθεί το Γενικό Δικαστήριο επί του αιτήματος του Συμβουλίου σχετικά με τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της απόφασης 2014/119.

Επί των δικαστικών εξόδων

142 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν οι ηττηθέντες διάδικοι είναι περισσότεροι του ενός, το Δικαστήριο αποφασίζει για την κατανομή των εξόδων.

143 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι το Συμβούλιο ηττήθηκε όσον αφορά το αίτημα ακύρωσης που υποβλήθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής, πρέπει να καταδικαστεί στα σχετικά με το εν λόγω αίτημα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του προσφεύγοντος. Ο προσφεύγων ηττήθηκε όσον αφορά το αίτημα ακύρωσης που υποβλήθηκε με το υπόμνημα περί προσαρμογής των αιτημάτων, οπότε πρέπει να καταδικαστεί στα σχετικά με το εν λόγω αίτημα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με τα αιτήματα του Συμβουλίου.

144 Εξάλλου, δυνάμει του άρθρου 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρενέβησαν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Επομένως, η Επιτροπή φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (ένατο πενταμελές τμήμα)

αποφασίζει:

1) **Ακυρώνει την απόφαση 2014/119/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων εν όψει της κατάστασης στην Ουκρανία, και τον κανονισμό (ΕΕ) 208/2014 του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά ορισμένων προσώπων, οντοτήτων και φορέων ενόψει της κατάστασης στην Ουκρανία, κατά την αρχική τους διατύπωση, στο μέτρο που το όνομα του Andriy Klyuyev καταχωρίστηκε στον κατάλογο των προσώπων, οντοτήτων και φορέων επί των οποίων εφαρμόζονται τα εν λόγω περιοριστικά μέτρα, τούτο δε μέχρι την έναρξη ισχύος της απόφασης (ΚΕΠΠΑ) 2015/364 του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2015, για την τροποποίηση της απόφασης 2014/119, και του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/357 του Συμβουλίου, της 5ης Μαρτίου 2015, περί εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 208/2014.**

2) **Απορρίπτει κατά τα λοιπά την προσφυγή.**

3) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρει, πέραν των εξόδων του, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο A. Klyuyev, όσον αφορά το αίτημα ακύρωσης που υποβλήθηκε με το δικόγραφο της προσφυγής.

4) Ο A. Klyuyev φέρει, πέραν των εξόδων του, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε το Συμβούλιο, όσον αφορά το αίτημα ακύρωσης που υποβλήθηκε με το υπόμνημα προσαρμογής των αιτημάτων.

5) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει τα δικαστικά της έξοδα.

Berardis Czúcz Pelikánová

Popescu Buttigieg

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 15 Σεπτεμβρίου 2016.

Περιεχόμενα

Ιστορικό της διαφοράς 2

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων 4

Σκεπτικό 6

Επί των αιτημάτων ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2014, κατά την αρχική τους διατύπωση, στο μέτρο που αφορούν τον προσφεύγοντα 6

Επί των αιτημάτων ακύρωσης των πράξεων του Μαρτίου του 2014, όπως τροποποιήθηκαν με τις πράξεις του Ιανουαρίου και του Μαρτίου του 2015, στο μέτρο που αφορούν τον προσφεύγοντα 8

Επί του τρίτου λόγου, ο οποίος αντλείται από προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας καθώς και του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας 9

Επί του τέταρτου λόγου, ο οποίος αντλείται από παράβαση της υποχρέωσης αιτιολόγησης 10

Επί του πρώτου και του έβδομου λόγου, οι οποίοι αντλούνται από έλλειψη νομικής βάσης και από ένσταση έλλειψης νομιμότητας του κριτηρίου εγγραφής 11

Επί του δεύτερου και του έκτου λόγου, εξεταζόμενων από κοινού, οι οποίοι αντλούνται, αντιστοίχως, από μη τήρηση των κριτηρίων εγγραφής στον κατάλογο και από πρόδηλη πλάνη εκτίμησης 16

Επί του πέμπτου λόγου, ο οποίος αντλείται από προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας και του δικαιώματος στη φήμη 19

Επί της διατήρησης των αποτελεσμάτων της απόφασης 2014/119 20

Επί των δικαστικών εξόδων 21